

Díszpohár fedéllel - Zrínyi kirohanásának ábrázolásával

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	9581.a-b
Alkotó:	Oppitz, József / üvegcsiszoló
Készítés ideje:	1847
Készítés helye:	Kassa
Jelzés:	jobbra alul gravírozva: Oppitz Kassán
Anyag:	ólomüveg
Technika:	fazettált; fúvott; gravírozott; pácolt; vésett díszítés
Méretetek:	magasság: 26,5 cm magasság: 19 cm szájátmérő: 9 cm talpátmérő: 8,7 cm átmérő: 10 cm magasság: 8,7 cm

Fúvott, szintelen, átlátszó, enyhén buborékos ólomüveg, pácolt, fazettált, intaglio vésett díszítéssel.

Tizenöt karéjjal tagolt, kerek, rövid szár felett emelkedik a hasonló osztású, belül hengeres test, tizenöt karéjjal tagolt, nyolc lapra csiszolt fedéllel, s fedőfogó gombbal. A cuppán fekvő ovális medalionban, lilás-vörösre pácolt alapon, sokalakos vésett *intaglio* díszítés, amely Zrínyi kirohanását ábrázolja: a kompozíció középpontjában Zrínyi Miklós áll a szigetvár kapuja előtt, a vár felvonóhidján, felemelt kezében karddal, körülötte török és magyar katonákkal. A jelenet erősen részletező, a harcosok viselete korhű. A medalion alján lila pácrétegbe gravírozott kurzív felirat: "Oppitz Kassán" az ovális medalionnal átellenes oldalon, lilával pácolt körvonalú, kis kerek medalionban ugyancsak vésett felirat: "Emlék Anyámtól 1847".

A jelenet ábrázolása egy ismeretlen mestertől származó korabeli litográfiát követ (ÖNB Bildarchiv, Pg 1252:l(4) - lásd [itt](#)). Ugyancsak Zrínyi 1566-os kirohanását ábrázolja August Böhm 1835 körül készült fedeles serlege is, melynek kompozíciója Johann Peter Kraft azonos tárgyú festményét követi. (Ld.: Gustav E. Pazaurek, Eugen von Philippovich: *Gläser der Empire- und Biedermeierzeit*. Leipzig, Klinkhardt & Biermann, 1976, Nr. 39.) Az Oppitz- és a Böhm-féle serleg azonban – vésett díszítésük azonos témáján túl – semmiféle hasonlóságot sem mutat.

Oppitz József minden bizonnyal cseh származású volt, az észak-csehországi Haida (Nový Bor) és Steinschönau (Kamenický Šenov) vidékén ugyanis több, Oppitz családnevű üvegvesnök familia is működött. Oppitz József 1820 körül a Gömör megyei kokovai és az antalvölgyi hutákban dolgozott, majd Kassán telepedett le, ahol üvegkereskedő és céhmester lett.

Irodalom

- Veres László: *Üvegművességünk a XVI-XIX. században*. Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 2006. - p. 211.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - üveg 34.
- Szerk.: Wilhelmb Gizella: *A Zrínyi család ikonográfiája*. Balassi Kiadó, Budapest, 1997. - Nr. A.120. (metszetelőkép)
- Szerk.: Péter Márta: *A klasszicizmustól a biedermeierig. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 3.97. (Varga Vera)
- Varga Vera: *Régi magyar üveg*. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1989. - Nr. 20.
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 329.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 11.
- Szerk.: Csányi Károly: *Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményei - az iparművészet rövid történetével*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1926. - Nr. 56.

